

Ljósmaðranámið í Bandaríkjunum

Við fluttum til Madison í Wisconsin fylki árið 2003. Maðurinn minn var á leið í doktorsnám í heilbrigðisverkfræði og ég ætlaði að njóta þess að vera heimavinnandi með fjögurra ára son og nýfædda dóttur okkar. Við höfðum bæði verið í verkfræðinámi við Háskóla Íslands og ég lauk B.Sc gráðunni komin 8 mánuði á leið í júní 2003. Stelpa fæddist í júlí og við vorum flutt út í lok ágúst. Næstu ár voru yndisleg. Ég var heima með krakkana, bætti við þriðja barninu ári eftir að við fluttum út og naut þess að sinna þeim í fjölskylduvænu umhverfi í amerískri háskólaborg.

Ég hef alltaf haft brennandi áhuga á meðgöngu og fæðingu og þá sérstaklega samskiptum ljósmóður og barnshafandi konu. Sá áhugi jókst með fæðingum barna minna og leiddi til þess að ég hittu Mary Sommers, ljósmóður og frumkvöðul, vorið 2007. Ég hafði heyrt af fæðingarfræðslunámskeiðum hennar og að þau væru engu öðru lík. Hún hafði stofnað fæðingarheimili sem sinnti konum í erfiðum félagslegum aðstæðum og hafði einnig starfað sem ljósmóðir í Malaví við mjög frumstæðar aðstæður. Ég varð ekki fyrir vonbrigðum með námskeiðið og heillaðist strax af aðferðum hennar við að ræða um fæðingar við barnshafandi konur. Hún var hrein og bein, kunní óteljandi sögur og var óhrædd við að segja það sem henni bjó í brjósti. Undir lok námskeiðsins áttum við spjall og sagði hún þá: “Emma, you should be a midwife. In fact, you already are a midwife you just need to learn the skills”. Þessar setningar höfðu mikil áhrif á mig og hafa haft áhrif á atburðarás lífs míns allar götur síðan.

Á þessum tíma var ég komin með skólavist í doktorsnám í heilbrigðisverkfræði við Wisconsin háskóla á fullum styrk og áætlaði að hefja nám um haustið. En eftir því sem leið á sumarið ákvað ég að fylgja hjartanu og sannfæringunni og sendi umsókn í ljósmæðraskóla í Chicago sem Mary Sommers hafði bent mér á. Um leið og ég komst inn þar, sendi ég bréf á Wisconsin háskóla um að ég væri hætt við doktorsnámið. Og þá hófst ævintýrið.

Tíminn í ljósmæðraskólanum var einn sá skemmtilegasti sem ég hef upplifað. Námsfernið var áhugavert og krefjandi og það voru alger forréttindi að fá að sökkva sér ofan í efni sem ég hafði mikinn áhuga á. Hópurinn var lítill og mynduðum við strax sterk tengsl. Líkt og ljósmæð-

Við Ingrid ljósmóðir með barn sem ég tók á móti í heimahúsi sem ljósmóðurnemi árið 2008. Stóra systir fæddist einnig heima með aðstoð Ingrid ljósmóður.

Síðasta barnið sem ég tók á móti í Bandaríkjunum áður en við fluttum til Íslands sumarið 2013.

urnar í náminu á Íslandi urðum við miklar vinkonur og vináttan helst þótt við búum í mismunandi fylkjum og jafnvel mismunandi löndum.

Námið tók um þrjú ár og var í þremur hlutum; bóklegt fjarnám, bóklegt staðnám og verknám. Námsfernið las ég að mestu utanskóla í gegnum National College of Midwifery en sótti staðnám til Chicago einu sinni í mánuði þar sem kennt var yfir langa helgi. Við hlustuðum á fyrirlestra frá reyndum ljósmæðrum, læknum og prófessorum við ýmsa háskóla frá morgni til kvölds og var sérstök áhersla lögð á siðfræði og upplýst samþykki innan ljósmóðurfræðinnar. Handbrögðin voru æfð undir leiðsögn ljósmæðra og lækna og fannst mér sérlega áhugavert að fá kennslu frá mörgum og mismunandi fagaðilum því þótt við lesum sömu bækur eða vísindagreinar þá skilar það sér á mismunandi hátt út í verklagið. Þetta bauð upp á ýmsar rökræður sem sendu okkur í langa rannsóknarleiðangra eftir upplýsingum um hvað væri réttast og best í hverju tilfelli. Í náminu var gert ráð fyrir að við myndum starfa utan sjúkrahúsa við heimafæðingar eða á fæðingarheimilum og var því lögð áhersla á eðlilega meðgöngu og fæðingar. Þá er auðvitað mikilvægt að geta greint á milli þess sem eðlilegt er og ekki og því fór stór hluti staðnámsins í slíkar umræður og þjálfun í því að koma auga á tilfelli þar sem betra væri að fæðingin færi fram á sjúkrahúsi. Einnig sóttum við námskeið hjá Birth Emergency Skills Training (BEST) og Advanced Life Support in Obstetrics (ALSO) til að þjálfva okkur í viðbrögðum við neyðartilvikum.

Klíniska námið fór fram í heimabæ mínum í Madison. Þar fylgdi ég tveimur ljósmæðrum, Debbie og Ingrid, sem voru með eigin heimafæðingarstofur. Debbie hafði unnið á hátækisjúkrahúsi í New York fylki áður en hún flutti til Madison og opnaði þar heimafæðingarþjónustu en Ingrid var dóttir innflytjenda frá Svíþjóð og hafði alist upp í Madison. Ingrid fór í hjúkrun til að verða heimafæðingarljósmóðir og hafði alla tíð starfað við heimafæðingar. Hún var elsta ljósmóðirin í Madison, með mikla reynslu og stórt hjarta.

Þær sinntu allri meðgönguvernd, fæðingum, mæðrum og nýburum, í allt að sex vikur eftir fæðingu og tóku á móti 4–6 börnum í mánuði hvor. Fyrstu tvö árin í náminu fylgdi ég Ingrid eins og skuggi hennar og færði

Hér sjást nokkrar af ljósmæðrunum í Madison við kveðjuveislu sem þær héldu fyrir okkur áður en við fluttum heim til Íslands. Frá vinstri: Tehmina, Emma, Britt, Leah, Hannah og Ingrid.

mig svo yfir til Debbie og fylgdi þeim báðum í eitt ár. Ég fylgdi þeim í allar vitjanir og fæðingar og var því á vakt dag og nótt án þess að taka mér hlé í þrjú ár. Á þessum þremur árum fór ég í 87 fæðingar og óteljandi vitjanir í meðgönguvernd og sængurlegu og upplifði samfellda þjónustu eins og hún gerist best. Ég sat ljósmæðrapróf hjá North American Registry of Midwives (NARM) sem gaf mér réttindi sem ljósmóðir eða Certified Professional Midwife (CPM) árið 2010 og fékk ljósmæðraleysi í Wisconsin fylki snemma árs 2011.

Ég ákvað að starfa sjálfstætt sem heima-fæðingarljósmóðir, líkt og Ingrid og Debbie. Ég starfaði í náinni samvinnu við þær báðar og nýtti tímann þegar ég beið eftir ljósmæðraleysinu til að undirbúa mína eigin heima-fæðingarpjónustu. Ég skipulagði starfseminu og varð mér úti um öll leyfi. Pantaði súrefniskúta, áhöld, nálar og lyf, útbjó húsnæðið fyrir vitjanir, skrifaði eyðublöð og kennslufni og sankaði að mér bókum fyrir bókasafnið á skrifstofunni. Ég þurfti ekki að bíða lengi eftir að taka á móti fyrsta barninu því ein konan sem ég hafði sinnt sem nemi ákvað að biðja mig að taka á móti öðru barninu sínu. Barnið fæddist í lok febrúar 2011 á afmælisdegi eldri systur sinnar sem ég hafði tekið á móti sem nemi hjá Ingrid.

Ingrid aðstoðaði mig í fyrstu fæðingunum. Þetta var ómetanlegur stuðningur fyrir nýja ljósmóður. Við vorum frábært teymi enda höfðum við verið nánast límdar saman á mjöðmunum í heil þrjú ár og þekktum hvor aðra vel. Henni först hlutverk sitt sem kennari mjög vel úr hendi og var reynsla mín sem nemandi einstaklega jákvæð.

Í Madison störfuðu 6–8 ljósmæður við heima-fæðingar á þessum árum

og saman áorkuðu þær miklu. Þær höfðu barist fyrir lögleiðingu ljósmæðra sem ekki höfðu lokið hjúkrunarprófi og gengu þau lög í gildi árið 2006. Árið 2015 tóku gildi lög sem gerðu öllum ljósmæðrum kleift að fá greitt frá ríkissjúkratryggingum (Medicaid). Með þessum lögum jókst aðgengi kvenna, sérstaklega kvenna með litlar tekjur, að ljósmæðrum og heima-fæðingum. Ég fékk tækifæri til að vinna að þessum nýju lögum, en auk þess sat ég í stjórn Ljósmæðrafélagsins í Wisconsin fylki.

Í Bandaríkjunum þykir sjálfsagt að verja hluta tíma síns við sjálfbodavinnu. Það gerði ég með því að bjóða fram stuðning í fæðingu (sem doula) fyrir konur í erfiðum aðstæðum í gegnum samtök sem kallast Small Miracles. Konur sem sóttu um aðstoð í gegnum samtökin voru einkum táningsstúlkur, innflytjendur, fátækar konur og konur í fangelsi. Þessi vinna var afskaplega gefandi og dýrmæt reynsla fyrir nýja ljósmóður.

Árið 2012 settist ég aftur á skólabekk, að þessu sinni í meistara-nám sem kallast European Master of Science in Midwifery. Þetta er samevrópskt verkefni sem miðar meðal annars að því að auka aðgengi ljósmæðra að menntun á framhaldsstigi. Á þingi Alþjóðaheilbrigðis-stofnunarinnar í München árið 2000 skrifuðu 48 lönd undir sáttmála þess efnis að vinna ætti markvisst að því að auka rödd ljósmæðra á öllum stigum stefnumótunar og að auka rannsóknir í ljósmóðurfræði og var European Master of Science in Midwifery ein leið til að bregðast við þessum München-sáttmála. Ég lauk náminu vorið 2015 frá Hannover Medical School í Þýskalandi og hóf doktorsnám í ljósmóðurfræði við Háskóla Íslands haustið 2015.

Emma Swift
Ljósmóðir

Verkleg kennsla í staðnámi í Chicago.

Verkleg kennsla í staðnámi í Chicago.